Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 45. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ЛЮТОГО 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 28, 1978 No. 45. VOL. LXXXV.

СЕН. П. ЮЗИК І Б. ПОТАПЕНКО ІНФОРМУВАЛИ ПРО БЕОГРАДСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ, ЇЇ ПЕРЕБІГ І ВИГЛЯДИ; УККА ВІДЗНАЧИВ СЕН. ЮЗИКА ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ ЗАСЛУГИ

Ню Йорк. — Београдська конференція для перевірки виконування Гельсінкських домовлень їх сигнаторами своїми процедуральними труднощами й обмеженнями не довела до якогось конкретного успіху, бо єдине, на що досі всі погодились, це те, щоб чергова подібна конференція відбулася в Мадриді. Тим не менше ця конференція, в головній мірі завдяки американській делегації та політиці уряду президента Картера відносно прав людини та взагалі „Третього кошика" Гельсінкських домовлень відносно гуманітарних справ, таки зактуалізувала ці справи і уже навряд чи пощастить кому усунути їх з порядку міжнародного зацікавлення і турботи.

Так можна б коротко схарактеризувати підсумки інформацій, що їх передали, про перебіг Београдської конференції сенатор Павло Юзик, учасник цієї конференції як парляментарний член офіційної канадської делеґації, та Борис Потапенко, директор Інформаційного Бюра СКВУ в Ню Йорку, який завдяки американській делеґації мав на тій конференції пресову акредитацію. Сен. Павло Юзик і п. Борис Потапенко поділились своїми інформаціями та думками про Београдську конференцію під час зібрання, що його влаштувала Конференція молодечих організацій при Українському Конгресовому Комітеті Америки в Ню Йорку та яке відбулося тут минулої неділі, 26-го лютого, в приміщеннях Українського Інституту Америки в 5-ій годині по полудні. Зустріч відкрила і нею проводила, представляючи обох доповідачів, референтка молодечих організацій в Екзекутиві УККА пані Ярослава Рубель.

Подробиці інформаційних доповідей сенатора П. Юзика і п. Б. Потапенка, які на закінчення закликали українців в Америці і Канаді до максимальної активности в обороні людських і національних прав українців в поневоленій Батьківщині, будуть подані в чергових виданнях „Свободи".

Відзначення сен. Павла Юзика Почесною Грамотою УККА за заслуги для української справи. На фото (зліва): адміністративний директор УККА мгр Іван Базарко, віцепрезидент УККА п. Йосип Лисогір, сенатор Павло Юзик, референт молодечих організацій в Екзекутиві УККА пані Слава Рубель, редактор „Українського Квартальника" та видань УККА д-р Володимир Душник і директор інформаційного Бюра СКВУ в Ню Йорку п. Борис Потапенко.

На закінчення зустрічі забрав слово адміністративний директор в Екзекутиві УККА мгр Іван Базарко, повідомляючи, що Екзекутива УККА рішила відзначити сенатора Павла Юзика, у 15-річчя його сенаторства, Почесною Грамотою за його великі заслуги як для українських спільнот в Канаді і ЗСА, що він виявив своєю активною і часто провідною участю у праці Комітету Українців Канади та співпраці з УККА і СКВУ, так і його тривалими виступами на крайових і міжнародних форумах в обороні та допомозі українському народові в його змаганнях до волі і незалежности.

Почесну Грамоту УККА сен. П. Юзикові, під загальні оплески приявних, які вшанували сен. Юзика вставанням з місць, вручив віцепрезидент УККА п. Йосип Лисогір, відчитавши напис на цій Грамоті. Сен. Павло Юзик, подякувавши за відзначення, запевнив, що ця Грамота завжди буде на почесному місці в його сенатському бюрі в Оттаві.

На голову Окружного Комітету УНС в Детройті обрано Володимира Бойд-Борискевича

Детройт, Міч. (В. П.). — У суботу, 18-го лютого 1978 року, тут у залі Українського Народного Дому при вул. Мартін відбулися Річні Загальні Збори Окружного Комітету Українського Народного Союзу в Детройті. Комітет, як відомо, об'єднує Відділи в Детройті та в інших місцевостях стейту Мічіґен, в північному Огайо та в південно-східньому Онтаріо в Канаді, разом 20 Відділів УНС з понад 3,000 членства. У зборах взяло участь 32 учасники, репрезентуючи 13 місцевих і позамісцевих (Флінт, Толідо, Емерстбург) Відділів.

Наради відкрив голова Володимир Дідик, а ними проводила президія — Роман Татарський — голова та д-р Атанас Слюсарчук — секретар.

Після вшанування пам'яті покійних, зокрема недавнопомерлого секретаря 292-го Відділу Петра Федика, та після інших вступних формальностей, Г. Корбяк зачитав протокол з минулорічних зборів.

Звітування розпочав голова В. Дідик. Він присвячував більше уваги проблемам та перешкодам, що зменшували успіхи праці не лише в минулій каденції, але взагалі в останніх роках. В минулому році Управа працювала інтенсивніше з меншими успіхами, зокрема в приєднуванні нових членів. Містоголова Петро Мудрий звітував про свою діяльність серед Відділів у Канаді. Фінансовий референт Я. Базюк, звітуючи про фінансові справи, сказав, що в минулій каденції не було ніяких прибутків до каси. На витрати зложилися датки на загальногромадські акції, в які наш Комітет включався, тобто: УККА, Роковини Патріярха Йосифа, 60-ліття Української Державности тощо. Організаційний референт Євген Репета в своєму звідомленні старався аналізувати проблеми та перешкоди, які впливають на зменшення успіхів в організаційній роботі секретарів та організаторів. Пресовий референт Василь Папіж наглядно вказав на недолік, який зупиняє організаційну роботу та зменшує успіхи, тобто брак кваліфікованих організаторів з тут народженої генерації, які працювали б серед неї. Доки ця проблема не буде позитивно розв'язана, доти не можна мати надій на більші успіхи в організаційній праці. Звітування закінчив своїм словом обласний організатор Богдан Дейчаківський. Засадничо він погоджувався з думкою звіто-

(Закінчення на ст. 3-ій)

В Београді ще дискутують над змістом кінцевого комунікату

Београд, Югославія. — Учасники другої фази Европейської Конференції для справ безпеки і співробітництва, яка проходить тепер в Београді і в якій беруть участь представники 15-ох країн, все ще дискутують над змістом заключного комунікату, щоб формально закінчити наради і не наражувати держави на непотрібні витрати. Конференція, як відомо, мала закінчитися ще 15-го лютого ц. р., але у зв'язку зі заключним документом, змісту якого не вдалось узгіднити з огляду на постійні протести Совєтського Союзу й інших комуністичних держав, які всіма силами супротивляються західнім проєктам головно тому, що вони включають оборону прав людини. Голова совєтської делеґації Юлій Воронцов каже, що таке наголошення оборони прав людини „противиться духові Гельсінкської Конференції". Щоб якось закінчити Београдські наради, делегати погодились тепер, що західні і східні делегації виготовлять кожна свій коротенький на дві машинописні сторінки комунікат, який опісля буде продискутований на пленарних нарадах і шляхом узгіднення прийнятий, бо Европейська Конференція не може тривати вічно. Ройтер інформує, що комуністичні делеґації погодились на таку пропозицію, але в загальному в Београді панує дуже песимістична атмосфера, бо ніхто не вірить в ніяке узгіднення. Західні дипломати в Югославії стверджують, що друга фаза Европейської Конференції дуже різниться від Гельсінкської, бо вона радше поділила світ і поглибила існуючу між Заходом і Сходом кризу.

ТУСМ плянує акцію в обороні Ю. Шухевича, потребує фондів

Ню Йорк. — Крайова Управа Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Миколи Міхновського інформує про створення спеціяльного „Фонду Оборони Юрія Шухевича" для розгорнення найширшої інформативно-пропагандивної акції в обороні українських політичних в'язнів в СССР, і зокрема акції, щоб домогтися звільнення Юрія Шухевича. В окремому зверненні Крайової Управи ТУСМ у цій справі сказано:

Загально відомо, що інформативно-пропаґандивна акція в обороні переслідуваних, але нескорених борців за правду в УССР може мати чи не найкращі успіхи. Доцінюючи значення і потребу того роду акцій, Крайова Управа ТУСМ-у далі плянує переводити інформативно-пропаґандивні акції серед американських і міжнародних науковців та державних діячів, вимагаючи в них морально-політичної допомоги переслідуваним борцям за правду в Україні, а особливо інтервенцію для звільнення Юрія Шухевича.

Арешт Юрія Шухевича та його довголітнє ув'язнення є цілком протилежним до всіх законів гуманности, специфічно бути сином свого батька і вірити в його ідеї. Одинокий „злочин" Юрія Шухевича полягає в тому, що він є сином генерала Романа Шухевича-Тараса Чупринки. Від п'ятнадцятого року свого життя Юрій Шухевич сидить уже тридцять років у совєтських в'язницях. Справа оборони Юрія Шухевича апелює до кожної людини, яка вірить в право сина не відкрікатися свого батька.

Метою Крайової Управи ТУСМ-у в ЗСА є видати англомовні матеріяли про Юрія Шухевича для міжнародних і американських наукових та політичних середовищ. Плянується також впливати масовими петиціями та маніфестаціями на політиків, сенаторів, конґресменів, щоби вони робили інтервенцію в СССР за звільнення Юрія Шухевича.

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ Й УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИ!

Ми звертаємось до Вас, щоби Ви фінансово допомогли нам протестувати проти переслідування українських борців за правду на Рідних Землях і таким чином примусити совєтський режим рахуватися з опінією вільного світу, який з відкритими очима буде вимагати звільнення Юрія Шухевича. Віримо, що Ви нам допоможете в цій благородній та всеукраїнській національній справі.

Крайова Управа ТУСМ-у в ЗСА
Ukrainian Student Organization of Michnowsky (TUSM)
National Board
136 Second Avenue
New York, N.Y. 10003.

Вілліям Вебстер заприсяжений на пост директора Еф-Бі-Ай

Вашінгтон. — У присутності президента Джіммі Картера, віцепрезидента Волтера Мондейла та чільних членів обох Палат Конгресу, головний судя Найвищого Суду ЗСА, Воррен Бирґер, у четвер, 23-го лютого, заприсягнув Вілліяма Г. Вебстера, колишнього федерального суддю зі Сейнт Луїсу, на третього з черги директора Федерального Бюра Інвестиґацій (Еф-Бі-Ай). Організатором і першим директором Еф-Бі-Ай був Джей. Едгар Гувер, а після його смерти на тому пості служив Кларенс М. Келлі, який тепер відходить на емеритуру.

Вілліям Вебстер

Вебстер, який є членом Республіканської партії і якому минуло 53 роки життя, сказав зразу після заприсяження, що під час його каденції, яка триватиме 10 років, „не буде жадних надуживань повновластями" працівниками Еф-Бі-Ай та що діяльність цієї агенції „буде проходити згідно з Конституцією". Як відомо, протягом останніх кількох років було ряд закидів, що деякі працівники Еф-Бі-Ай порушували конституційні права громадян ЗСА, зокрема право щодо недоторканости особи, бо підслухували приватні телефонні розмови, розпечатували приватні листи осіб, яких підозрівали у підривній чи шпигунській діяльності. Ще за попереднього президента Джералда Форда розпочалася акція реорганізації діяльности розвідчих і контррозвідчих агенцій ЗСА, а президент Картер продовжує ці заходи.

Нового директора Еф-Бі-Ай Вебстера вважають людиною поміркованих політичних і соціяльних поглядів, як теж особою, яка строго додержуватиметься закону. Під час переслухань Сенатською юридичною комісією він заявив, що Еф-Бі-Ай „не може бути понад закон" і що коли б хтось з його зверхників вимагав від нього чи від його Бюра порушити закон, то він вніс би апеляцію до Білого Дому, або навіть до Конгресу чи Найвищого Суду ЗСА.

Конґрес заповідає можливість санкцій проти Північної Кореї

Вашінгтон. — З уваги на те, що уряд Південної Кореї далі відмовляється передати обом Палатам Конгресу ЗСА всі інформації відносно спроб корейських дипломатів і бізнесменів здобути прихильне наставлення американських законодавців для потреб Сеулю шляхом хабарів та різних подарунків, в обох Палатах Конгресу ряд чільних членів заявили, що можуть голосувати проти збільшення військової та економічної допомоги Південній Кореї.

Демократичний конгресмен Клемент Заблоцкі з Вісконсину, голова Комісії Палати Репрезентантів для міжнародних справ, в середу, 22-го лютого, сказав секретареві оборони Гарольдові Бровнові, що існує можливість, що його Комісія, як теж ціла Палата голосуватимуть проти пропозиції Білого Дому передати південно-корейським збройним силам американську зброю, вартости 800 мільйонів долярів, що її в тій азійській країні плянували залишити піхотинні американські з'єднання, які будуть відтягнені протягом наступних 4—5 років. Білий Дім і Департамент оборони вже раніше обіцяли ту зброю Сеулеві, бо уряд президента Джіммі Картера плянує відтягнути з Південної Кореї всі піхотинні частини, тобто 33,000 вояків, а залишити там тільки летунські з'єднання. Додаткова зброя мала б запевнити, що Південна Корея могла відбити будь-який напад з боку комуністичної Північної Кореї. Конгресмен Заблоцкі заявив, що Палата Репрезентантів не тільки обурена фактом, що Сеул відмовляється передати всі інформації про спроби „купувати" голоси американських законодавців, але також самим фактом, що такі спроби відбулися.

Того самого дня демократичний сенатор Адлай Е. Стівенсон 3-ій, голова Сенатської комісії для справ етики і голова Сенатської підкомісії для міжнародних фінансових справ, заявив, що відмовиться підтримувати пропозицію Білого Дому щодо признання Південній Кореї торговельних кредитів у сумі 500 мільйонів долярів, аж поки Сеуль не погодиться „вповні співпрацювати" з Комісією для справ етики, яка розглядає спроби корейських дипломатів і бізнесменів „купувати впливи" серед американських законодавців.

Виготовлено плян щодо нових ізраїльських осель на арабських землях

Єрусалим. — Саме в час, коли ізраїльський уряд перевіряє свою дотеперішню політику щодо встановлення осель на окупованих арабських територіях і в самому уряді існують поважні розбіжності в поглядах, Конгресові Світової Сіоністської Організації, який проходить в Єрусалимі, передано плян щодо встановлення 30 нових осель на Сінайському півострові, західному березі ріки Йордан, як теж біля міста Ґази та на Голанських височинах.

У конгресі беруть участь делегати з 40 країн світу, в яких находяться значні жидівські громади. Плян щодо встановлення 30 нових осель виготовили спільно Світова Сіоністська Організація та Жидівська Агенція для справ Ізраїля. Хоча плян щодо нових осель вже виготовлено, то остаточне рішення в цій справі лежить в руках ізраїльського уряду, який, як сказано, поділений відносно цього питання.

Під сучасну пору вже існує 94 ізраїльські оселі на окупованих арабських землях, а якщо уряд дасть свою згоду на встановлення нових, то це число зросте до 125.

Справа ізраїльських осель викликала критику з боку уряду президента Джіммі Картера, який вже кілька разів називав ці оселі „нелегальними" і перешкодами до замирення на Близькому Сході.

Б. КОВГАР РОЗКРИВАЄ ПРОВОКАЦІЇ КҐБ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПОГРОМУ В УКРАЇНІ В 1972 РОЦІ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продісталися два важливі документи українського самвидаву, які викривають тактику КҐБ супроти українського руху опору, а саме: Відкритий лист Бориса Ковгара до його наставника — слідчого КҐБ майора Віктора Нечипорового (прізвище не відоме), та введення до цього документу Ковгара п.н. „Один голос з української громади м. Києва". Це цінні причинки для оцінки українського руху опору та існуючих в Україні умов.

Борис Ковгар, українець, 1928 року народження, з вищою освітою, член КПРС був тайним співробітником КҐБ від 1967 року і рівночасно працював завідуючим відділу фондів Київського музею архітектури і побуту. Ковгар був заарештований 20 або 25 березня 1972 року. У вересні 1972 року його справу заочно розглянув Київський обласний суд і доручив запроторити Ковгара до спеціяльної психіятричної лікарні в Дніпропетровську, де він перебуває й досі.

Причиною арешту Ковгара був його відкритий лист до слідчого КҐБ, в якому Ковгар розкриває, як КҐБ давав йому доручення слідкувати за діячами української культури в Києві та давати матеріяли для їх обвинувачення в „націоналізмі". Ковгар слідкував та доносив на заслуженого діяча мистецтва І. Гончара, на керівника хору „Гомін" Л. Яценка, на О. Сергієнка, на поета М. Холодного.

1 лютого 1972 року Ковгар написав відкритого листа, що був поширений у самвидаві.

Нижче подаємо повний текст „Одного голосу..." та уривки з Листа.

Один голос з української громади м. Києва

Громом з ясного неба для української громади стали політичні арешти творчої інтеліґенції в 1972 році — в Києві, Львові, Івано-Франківську, Одесі, Харкові та ін. Заарештовані були немов вибірково популярні й авторитетні молоді літератори, мистці, активні члени громади — інженери, лікарі, студенти, вчителі.

Так звана українська громада Києва не була в ті роки якимось монолітом. Не була вона й офіційно зареєстрованою одиницею і взагалі не була ані клюбом, ані осередком, і вже аж ніяк не організацією. Була це за природою своєю аморфна маса повоєнної молоді українського походження, в більшості своїй інтеліґенції першого покоління, і виникла вона стихійно, як наслідок доби хрущовської лібералізації. Об'єднувало їх національне самоусвідомлення, українська пісня, поетичне слово, зацікавленість історією та ін. У Києві співали вони на Дніпровських схилах в „дикому" аматорському хорі „Гомін" Леопольда Яценка, у свята — на вулицях та у скверах столиці, відзначали старовинні звичаї, свято першого снопа „ужинок", Івана Купала, палили ватри й пускали вінки із свічками по Дніпру. Ішли до приватного музею фольклору та етнографії заслуженого

(Закінчення на ст. 3-ій)

Наталія Щаранська заперечує совєтські твердження

Вашінгтон. — Наталія Щаранська, дружина відомого жидівського активіста Анатолія Щаранського, члена московської Групи нагляду за виконанням Гельсінкської угоди, який перебуває тепер у в'язниці і очікує суду за „зраду батьківщини" та співпрацю з американською Центральною Розвідчою Агенцією, заперечила совєтські твердження, що вона, мовляв, не є замужня за Анатолія і тому її оборону треба вважати, як частину загальної антисовєтської пропаганди на Заході. Свого часу совєтське пресове агентство ТАСС подало було вістку, що Анатолій Щаранський не є одружений з Наталією Авіталь-Щаранською і, що батьки Наталі написали навіть в тій справі листа до президента Картера та сенаторів Даніеля П. Мойнігена і Джекоба Джевітса, які допомагають Наталії клопотатися за звільнення її чоловіка. В повідомленні ТАСС говорилося також, що шлюб Наталії не був ніде зареєстрований в СССР. В запереченні Наталії Щаранської, яка тепер перебуває в ЗСА, сказано, що совєтські чинники мабуть використовують батьків проти Анатолія, з яким вона одружилася майже чотири роки тому і що шлюбну церемонію з усіма приписами переводив жидівський рабін в приявності свідків. Опісля, на підставі рабінського документу, шлюб був підтверджений високим рабінським судом в Ізраїлі. Всі ці документи знаходяться на руках батьків Анатолія, — заявила пані Щаранська, — а також у Найвищому Суді СССР.

Наталія Щаранська

Щербицький і Машеров відзначені за „самовіддане служіння"

Москва. — Совєтські газети подали вістку, що Президія Верховної Ради СССР нагородила своїх двох вірних наставників в Україні і Білорусії — Володимира Щербицького і Петра Мироновича Машерова високими відзначеннями Совєтського Союзу. Першого — орденом „Жовтневої Революції" за великі заслуги перед Комуністичною партією і „радянською державою" і в зв'язку з 60-річчям з дня народження; другого — золотою медалею „Серп і Молот" і званням „Героя Соціялістичної праці" за подібні до Щербицького заслуги. Крім того, обидва виконавці влади кремлівських верховодів одержали від ЦК КПСС, Президії Верховної Ради і Ради Міністрів СССР, УССР і БССР ґратуляційні телеграми та особисті поздоровлення від „самого" Леоніда Брежнєва за „самовіддане служіння ленінській партії, радянському народу, справі побудови комунізму і поліпшення комуністичного виховання трудящих", — говориться у телеграмах, пересланих на адреси названих гавляйтерів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Моральне зобов'язання

Кілька днів тому в Бангкоку, Тайланд, відбулася пресова конференція, на якій члени Міжнародного Рятункового Комітету, які недавно відбули подорож по некомуністичних країн Південно-Східньої Азії, закликали уряд ЗСА виготовити довготермінові пляни в справі допущення до Америки більшого числа втікачів з комуністичних держав Індокитаю: В'єтнаму, Камбоджі та Ляосу, як теж закликали ввести зміни в теперішні іміграційні процедури, щоб запевнити швидше полагодження справ цих втікачів. Свої заклики-вимоги Міжнародний Рятунковий Комітет базує на факті, що під час подорожі членів Комітету вони ствердили, що ці втікачі, які тепер перебувають в переходових таборах в Тайланді та інших азійських країнах, як теж на човнах, якими втекли з В'єтнаму, Камбоджі та Ляосу, находяться „в жахливих обставинах", в багатьох випадках гірших від тих, які існували в таборах для втікачів під час і зразу після Другої світової війни.

Заклик згаданого Комітету, до якого, між іншими, належать колишні асистенти державного секретаря Джон Ричардсона і Вілліям Кейсі, відомий письменник Джеймс Мічнер і представники майже всіх віровизнань ЗСА — цілком правильний з кількох причин.

Америка в минулому допомагала в'єтнамцям, ляосцям і камбожцям збройно протиставитися комуністичній агресії і тепер, коли їхні країни впали жертвою комуністичного диктаторського імперіялізму й агресії, ЗСА не можуть залишити напризволяще біля 100,000 втікачів із згаданих трьох країн.

Крім того, Тайланд і деякі інші азійські держави, куди прибувають втікачі з В'єтнаму, Камбоджі та Ляосу, не можуть прийняти такого великого числа нових поселенців, і тому дійшло до того, що деяких втікачів, зокрема в'єтнамців, які втекли з рідної країни човнами, тайландські та інші власті змушують покидати портові міста, часами силою завертаючи ці човни на відкрите море.

Американський уряд повинен поробити відповідні заходи, щоб різні країни вільного світу, включно зі ЗСА, допомогли в розв'язці цієї провлеми та прийняли відповідну частину цих нових жертв комуністичного терору.

Від 1975-го року, коли комуністи окупували Південний В'єтнам, Камбоджу і Ляос, американський уряд і нарід доказали свою жертвенність і гуманність тим, що федеральний уряд допоміг багатьом втікачам з тих трьох азійських країн дістатися на волю, а відтак урядові чинники, приватні американські організації і багато американських громадян допомогли великій частині цих втікачів поселитися в ЗСА та дістати працю, мешкання і т. п.

Тепер американський нарід і уряд мають ще одну нагоду доказати свою гуманність відносно найновіших втікачів із згаданих трьох комуністичних країн. Проте, поважне число членів Конгресу противиться приїздові нових втікачів з Індокитаю, мотивуючи свою опозицію тим, що, мовляв, переселення додаткових в'єтнамців, камбожців і ляосців до ЗСА потягне за собою великі кошти і що ці втікачі позбавлять затруднення американців. Однак, твердження цих законодавців — непереконливі. Більше ніж половина з тих втікачів — це діти, які не будуть конкурувати з американськими громадянами щодо затруднення, а крім того, нові іміґранти були б розселені по цілій країні і тому їхній приплив не спричинив би економічних труднощів якійсь даній частині Америки, чи країні як такій.

В додатку, противники приїзду нових втікачів з Індокитаю чомусь забувають, що кожного року до Америки прибуває на постійне поселення біля 300,000 нових іміґрантів з різних частин світу, а нових втікачів з Індокитаю було б тільки кільканадцять тисяч.

Отже, ЗСА тепер не можуть з чистою совістю закрити двері перед в'єтнамцями, камбожцями і ляосцями, цими найновішими жертвами комуністичного терору.

Зобов'язання Америки прийняти цих найновіших втікачів з Індокитаю може найкраще окреслив Джордж Міні, лідер американського робітничого руху, який ще весною 1975-го року сказав: „ЗСА мають моральне зобов'язання, від якого не можуть втекти. Ми є народом іміґрантів. Відкидаючи їх, ми заперечували б нашу спадщину та історію цієї країни, як прибіжища для пригнічених.".

В. Ґут Кульчицький

ХИМЕРНИЙ ЗАКРУТ ІСТОРІЇ

У недільному виданні щоденника „Ди Ню Йорк Таймс" за 12 січня ц.р. була поміщена інтриґуюча стаття про т. зв. „визвольні війни". Про автора статті редакція щоденника писала так: — „Вільфред Бурчетт — це австралійський журналіст лівих переконань, який живе в Парижі. Його статті появляються тут у лівому тижневику „Ди Ґардіян". Прикметник „лівий" нині не дуже багато говорить, та напрям статті виказує без найменшого сумніву, що мається тут до діла із офіційною, так би мовити, інтерпретацією „визвольних війн".

Основні заложення статті такі: — Жадний відповідальний провідник не рішається на збройну боротьбу так довго, доки існують якінебудь інші засоби для досягнення проголошених цілей... людей можна переконати, щоб вони взялися за зброю тільки тоді, коли репресії сягають вже нестерпних меж і всі шляхи до зміни є замкнені...

Ужиття зброї у боротьбі за визволення є поважним моментом — кроком, поза яким вороття вже немає. Негайна ціна є завжди висока: каральні акції проти тих, які стріляють; збільшені репресії на їхніх прихильників.

Ті, зі зброєю, від Мао Тсе-тунґа і Го Чі Міна до Фіделя Кастра і Самора Міґела, необхідно таврується „бандитами" і „терористами", призначеними на скоре знищення.

По своїй природі „визвольні війни" мусять бути довгі і затяжні, але якщо їхні цілі віддзеркалюють аспірації подавляючої більшости народу, вони мають тенденцію бути успішні...

Друга половина правди

Усе вище сказане — це тільки одна половина правди про „визвольні війни". Другу половину правди автор, згідно із моральними засадами визнаваного ним „лівого" мислення, безсоромно приховав. Є ж бо, наприклад, неможливою річчю, щоб він не знав про ролю Москви і Гавани у прославлюваній ним у статті перемозі Авґустіно Нето і його „Народного руху за визволення Анґолі" (МПЛА), бо ж і зараз Авґустіно Нето тримається при владі при допомозі 20 тисяч кубинських вояків.

Отже, зовнішня допомога у перемозі „визвольних війн" була і є одним із найважливіших факторів. Розуміється, не всюди та допомога була такою масивною і такою очевидною, як в Анґолі, але всюди в такій чи іншій формі вона існувала і при розгляді „визвольних війн" її поминути ніяк не можна.

А втім, навіть Москва не криється з тим, що якраз вона оту допомогу в основній мірі доставляє. Сам Брежнєв у розпалі дискусії про детант заявив, що Совєтський Союз буде продовжувати давати допомогу „народам, які борються за свою свободу", бо так, казав він, „наказують нам наша революційна совість і наші комуністичні переконання."

„Не все в середу Петра"

Хоч про „Визвольний Фронт Західньої Сомалії", як і про дві визвольні організації Еритреї („Еритрейський Визвольний Фронт" і „Еритрейські Народні Визвольні Сили"), які вже роками ведуть боротьбу за визволення з під етіопського поневолення, Вілфред Бурчетт у своїй статті не згадує, та їхню боротьбу характеризують всі ним вичислені прикмети і тому ведена ними боротьба повністю підпадає під категорію „визвольних війн". Такими, зрештою, ще до літа минулого року вважала їх Москва та її спільники. І так, члени Визвольного Фронту Західньої Сомалії діставали зброю від Москви а вишкіл переходили під наглядом кубинських військовиків, один же із еритрейських визвольних фронтів був Москвою апробований, а може і заініційований нею, і потрібну допомогу діставав посередньо, через Південний Ємен, Ірак і Лібію.

У тижневику „Нюзвік" за 13 лютого ц.р. було поміщене інтерв'ю з президентом Сомалії Мухаммедом Сіяд Барре. Одно з питань кореспондента „Нюзвік" було: — „Чи Совєти допомагали тренувати ваших повстанців з Визвольного Фронту Західньої Сомалії?" На це питання Мухаммед Сіяд Барре відповів: — „Так, і деякі з кадрів були навіть треновані в Кубі. Тепер (кубинці) б'ються з тими, яких тренували." В цій відповіді вичувається і жаль, і гіркота й іронія, але в ній також виразно вказано і на оцей химерний закрут історії, наслідків якого тепер ще тяжко передбачити. З усіх бо відомих фактів видко, що Москва за всяку ціну старалася оминути оту ситуацію, де вона мусіла б звернутися проти тих, яких підтримувала і вишколювала, у дотеперішні успіхи яких вона вложила багато енергії і гроша.

Доки в Етіопії панував імператор Галлє Селясіє і тримав свою країну в Західньому таборі, та навіть і зараз після революції, коли новий уряд не взяв був ще виразного курсу а в західній пресі ще говорилося, що етіопська революція орієнтується на Китай, — Москва не мала проблем із підтримкою визвольних рухів на розі Африки. Коли ж по кількох палатних переворотах та горах трупів владу нарешті захопив у свої руки полк. Менгісту Гайлє Маріям і направив етіопську революцію рішучо на Москву — ситуація ускладнилася. З великих фіґур вихід із тієї ситуації старалися знайти і бувший „президент" СССР Ніколай Подґорний, і навіть сам Фідель Кастро,

(Закінчення на ст. 4-ій)

Михайло Ільків

ПЛЮНДРУВАННЯ УКРАЇНИ

Опублікована в 1976-му році у видавництві Пінґвін Букс книжка Алека Нове „Економічна історія СССР" подає точніші дані про ту страшну руїну, що її зазнала Україна від німецьких і комуно-московських наїзників під час Другої світової війни. Поданими в книжці даними користуємось у цій статті.

Україна була головним тереном воєнних дій поміж Москвою і Німеччиною в часі Другої світової війни. Географічне положення України надавалося добре для стратегічних цілей воюючих сторін. Два рази, від 1961—1942 та від 1943—1944 років, фронт війни переходив через нашу Батьківщину. Україна боролась за відновлення суверенности в тому часі, одначе як окрема держава участи у війні не брала. Плюндрування, що їх зазнала Україна, прийшли не тільки від самих військових дій, але також свідомого нищення обома воюючими противниками, себто москалями і німцями. Хто більше нищив, москалі чи німці, не можна доказати. Оба воєнні противники робили це при відступах. Заперечити свою участь в плюндруванні України московські наїзники не можуть, бо був оприлюднений партійний наказ і все робилося на очах населення.

В листопаді 1941 року було відомим, що совєтська армія відступатиме Україну, яка доставляла продукції: вугілля 63 від., залізної руди 68 від., сталі 58 від., алюмініюма 60 від., залізничних рейок 41 від., цукру 84 від., збіжжя 38 від., свиней 60 від. Одною із серйозних втрат для воєнної продукції була також нікопильська манганова руда. Тому Москва робила всі заходи, щоби демонтувати промислові підприємства і їхнє устаткування перевести в центральні уральські чи сибірські райони.

У періоді від серпня до листопада 1941 року було евакowано із загрожених війною районів 1,523 промислових підприємств, з яких 1,360 були на велику скалю. Демонтування підприємств відбувалося під зарядом Евакуаційного Комітету, створеного 24 червня 1941 року. Робітники працювали день і ніч. Тільки в дев'ятнадцяти днях, від 19-го серпня до 5-го вересня 1941 року, із Запорізької сталеварні евакуйовано 16.000 вагонів машинового устаткування. Ґенератор великих турбін електривні було демонтовано і навантажено на протязі вісьмох годин. Мільйони людей працювали при евакуації промислових підприємств. Загарбоване майно з України Москва поновно монтувала і устабілізувала на Уралі 667 підприємств, Західнім Сибірі 244, Центральній Азії і Казахстані 308 підприємств.

В часі воєнних подій окуповані терени зазнали великих втрат в людях. Офіційної статистики немає, тільки де-не-де згадується, що в часі війни загинуло біля 20 мільйонів осіб, головно чоловіків. В тому часі було пошкоджено або знищено на окупованих територіях Совєтського Союзу 11,6 мільйонів коней, з того 7 мільйонів було забитих або забраних, 20 до 23 мільйонів свиней, 137,000 тракторів, 49,000 сівалок та велике число схоронищ для худоби і господарських будинків. Було знищено 65,000 км. транспортових ліній, 15,800 льокомотив, 428,000 добрих вагонів 4,280 річкоплавних суден і половину залізних мостів. Було знищено майже 50 відсотків підміських житлових домів, 1,2 мільйонів домів і 3,5 мільйонів сільських хат. Україна і Білорусь були зруйновані. Залишилося без даху над головою біля 25 мільйонів людей, 1,710 міст і 70,000 сіл були сплюндровані.

Хоч Україна як держава безпосередньої участи в Другій світовій війні не брала, зате понесла великі втрати в людях і народному господарстві. Москва коштом вивезеного з України промислового устаткування побудувала нові або поширила вже існуючі промислові підприємства на Поволжі, Уралі та центральних районах Росії. Переведена Москвою майже тотальна евакуація народного господарства України ще раз потвердила її колоніяльне становище. Не можна заперечувати доцільности евакуації промислового устаткування в тилові райони, того вимагала воєнна ситуація. Так само не можна відмовити раціональности того, що по закінченні війни вивезене з України устаткування не демонтувалося знову і не перевозилося в Україну, а залишилося там, куди було вивезено. Про кількість евакуйованого з України машинового устаткування ніде не подається точних даних. Але і ці повідомлення, що наводяться в окремих випадках, потверджують, що з України було вивезено багато промислового устаткування та різних матеріялів. Таким чином частина національного добра перейшла на власність Москви без згоди українського народу. Що більше, устаткування, яке Україна одержала по закінченні війни, купувала нормальним способом і платила за нього фондами, які становили частину асигнувань на народне господарство СССР. Інтереси народного господарства України не були узгляднені також в бюджеті СССР. Навпаки, Україна одержала менше, а не суму, яку повинна б одержати пропорційно до скількости населення.

Хоч українська промисловість зазнала тотальної евакуації та знищення в часі московсько-німецької окупації України під час Другої світової війни, то все ж таки з господарського боку Україна залишається далі найбільш потенціяльним промисловим центром на Сході Европи. Україна—це територія заліза, вугілля, природного газу та інших мінералів. В Україні розбудовано машинобудування, промисловости: хемічну, текстильну, харчову, кібернетичну та інші. Терпіння української нації може пояснити тільки її історія. Бог благословить українську націю вірою в її змагання і перемогу. Краща доля й сприятливіші політичні умовини дозволили б українській нації всі ці природні багатства та талановитість населення належно використати для розбудови свого господарства, закріплення могутности української держави та забезпечення добробуту всього населення.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Микола Зеров. ЛЕКЦІЇ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ (1798-1870). Під редакцією Дорін В.Горзлін і Оксани Соловей. Видання Канадського Інституту Українських Студій. Видавництво „Мозаїка". Торонто,, 1977, ст. 271.

Канадський Інститут Українських Студій добре зробив, що видав історію української літератури професора Миколи Зерова (1890-1941) у формі його лекцій, які він читав у Київському університеті в роках 1928-29. Студенти записували ці лекції, і тепер вони дісталися до Канади аж із Ізраїля. Всіх лекцій 45. Видавництво додало „Показник імен і назв" (ст. 259-269) і видало ці лекції як перший том у своїй серії літературних текстів.

Видавці характеризують методу М. Зерова як історично-культурно-соціялогічну й естетичну, яка була тоді, і є тепер, найвсебічнішим способом оцінки літературних явищ.

В першій лекції М. Зеров дає „огляди та курси" історії української літератури, починаючи М. Костомаровим (1844) і кінчаючи А. Шамраєм. Він характеризує праці деяких авторів, а про праці Б. Лепкого й І. Франка тільки згадує, а шкода, бо вони цікаві.

В 1927 році М. Марковський твердив, що російський письменник Осипов наслідував Котляревського в своїй „Енеїді", а не навпаки. Зеров твердить, що „робота Марковського не дає змоги відкинути встановлений в нашій літературі погляд на Котляревського як наслідувача Осипова".

Гадаємо, що Зеров дещо несправедливий в оцінці Котляревського. Він наводить слова Шевченка про автора „Енеїди", але не бере до уваги того, що автор „Кобзаря" писав у поемі „На вічну пам'ять Котляревському". Про значення Котляревського свідчить і те, що його наслідували численні письменники, слабші талантом від свого майстра, і ця їхня слабина падає тінню на автора „Енеїди", який все таки є першуном нової доби.

Про методу автора найкраще свідчить те, як Зеров опрацював творчість Т. Шевченка (ст. 150-190). Про біографію поета оповідає Зеров у двох лекціях, про поезії в „Кобзарі" так само. Поезіям, що мають назву „Три літа" і так званий „Невольничій музі" та „Останнім поезіям" присвячує по одній лекції. Про „Російські повісті Шевченка" Зеров дає оцінку на чотирьох сторінках, а „Формі Шевченкової поезії" присвячує аж шість сторінок. Зеров використовував уся важливішу літературу, яка вже тоді, п'ятдесят років тому, була йому доступна, і яку подає у примітках (ст. 254-2580).

„Лекції з історії української літератури" М. Зерова мали б знайтися в руках не тільки українських студентів, але й учнів старших кляс шкіл українознавства, бо з них наша молодь легко зможе пізнати нашу літературу народною мовою від Котляревського до Марка Вовчка.

Кольорова обкладинка М. Левицького. Ціна в м'якій оправі — 3.95 дол. Адреса: Mozaic Press, P. O. Box 1032, Oakville, Ontario, Canada, L6J 5F9. Тверда оправа — 9 95 дол.

Микола Чубатий. ІСТОРІЯ ХРИСТИЯНСТВА НА РУСИ-УКРАЇНІ. Том II. Частина I (1353-1458). Рим-Ню Йорк, 1976, ст. 264.

В 1965 році професор Микола Чубатий видав перший том Історії християнства на Руси-Україні, який мав XI + 816 сторінок, а тепер перед нами перша частина другого тому, що доведена до половини п'ятнадцятого століття. Патріярх Йосиф Сліпий дає у „Введенні" коротку згадку про покійного професора, називаючи його, як науковця „дуже солідним, чесним і об'єктивним дослідником", а як людину „високо благородною особою і праведним католиком". Патріярх Йосиф називає професора Чубатого „найбільшим істориком Української Церкви... від часів єпископа Юліяна Пелеша".

Автор пише в передмові, що в часі праці над другим томом Вселенський Собор Ватиканський II ... „признав Українській Церкві усі права помісної, самоуправної Церкви, тобто такі самі права, які посідала наша Церква в зарані свого існування, за часів св. Володимира". Та

(Закінчення на ст. 4-ій)

ДИВО УНС У ЧІКАҐО

До 70-ліття Б-ва св. Николая 106 Відділу УНС

Треба було більше чим десять років початкової, піонерської праці Українсько-Американського Дива, як сьогодні кажеться про Український Народний Союз, заки дійшло воно, це диво, до далекого Чікаґо і тут закріпилося. Тодішня ця молода, поступова організація українства під видом братського забезпечення, неначе вода після зливного дощу, зрошувала ґрунт під буйний урожай. Від статуї Свободи над Атлантиком до Пацифіку, а відтак і до гостинної Канади.

У Чікаґо була тоді весна 1906 року. Основується тоді Перший Відділ УНСоюзу, одержуючи число 106 і назву „Братство св. о. Николая". А почалось воно так: у 1887 р. причалив до берегів Америки молодий, 28-річний юнак, один із тих, що на поклик піонера-священика о. Волянського, щоб подати помічну руку українській еміґрації в Америці у громадській і церковній роботі, без вагання залишив Галичину, щоби стати в ряди громадських робітників, яких було тут так мало. Цим юнаком був Володимир Сіменович, що хоч знав, що його тут не чекатиме легка праця, сповнений запалу, включився негайно в громадсько-церковне життя у Пеннсильвенії, у вуглекопному басейні, де вже тоді була велика українська громада. Там показався здібним редактором, організатором крамниць і ентузіястом УНСоюзу.

Та його мрією було стати лікарем, яких потреба відчувалася зокрема серед нашої еміґрації, тому переїхав до Чікаґо в 1892 році, де свої університетські студії завершив званням доктора медичних наук. Рівночасно не залишав праці серед української еміґраційної громади в Чікаґо, яка була вже, як на ті часи, поважна. Але турбував його та інших йому подібних брак організаційної пов'язаности серед неї. Зустрічав наших людей під церквами, після Служб Божих і вдавався з ними у розмови на теми дня, праці, радости та турбот. До розмов приставав молодий парох, о. Микола Струтинський, ентузіяст церковно-громадської праці, один з тих священиків-народовців, що прибули творити власне церковне життя.

Вони то із кількома однодумцями домовилися розпочати суспільно - громадську працю від створення першого Відділу УНСоюзу в Чікаґо, що й сталося дня 1-го червня 1906 р. на Загальних Основуючих Зборах.

В Головній Канцелярії УНСоюзу в Джерзі Сіті заховалися досьогодні деякі документи з початків Відділу, що їх теперішній головний секретар, Володимир Сохан, випозичив до вгляду Управі Відділу, а два із них з 1906 р.

Перший документ — це грамота правного затвердження 106-го Відділу з дня 7-го жовтня, що в ньому в імені Головного Уряду — предсідник К. Кирчів і секретар Тео Лабовський ствердили, що „Товариство Русинів (тоді так називався Союз, Централя і його Відділи) Відділ 106 правно зорганізований і має право уділяти своїм членам усіх прав, допомог і користей''. Документ у двох мовах: українській і англійській.

Другий документ — це так сказати б один із перших звітів Управи Відділу, називається „Місячна справа'' і подає стан членства за датою 22-го жовтня 1906 р., а зокрема 18 „цілозабезпечених'' і 2-ох на „половину'' забезпечених, або разом 20-ох членів. На тому ж документі-звіті віднотовано: „У стан супружеський вступив Лукач Тарас і записує посмертне на жену Еву, родом із Прислопа, Галич; має 20 літ''. Підписали „Предсідатель Братства: А. Гербиз, секретар Шпікула і д-р Сіменович — 719 Мілвокі Евеню, Чікаго, Ілл.''

• • •
•

Минуло понад 70 літ від того часу. Плідне союзове зерно попало на вдячний ґрунт і видало тисячекратні плоди. За той час виросло у нас третє союзове покоління, враховуючи по чверть віку щонайменше активности кожного з них, і кожне з них виповнило та виповняє своє призначення. Чікаґська Метрополія з одного Відділу розрослася до 35-ох Союзових Відділів, при чому у самому Чікаґо маємо 28 Відділів в силі близько 9,000 членів.

Чікаґська громада з невеликих початків перших років XX століття з одною церковцею і домівкою у приймах під церквою чи у приватному домі одного із основників, розрослася і розбагатіла до непізнання. Виросли нові, величаві храми, домівки, будівлі, преса, підприємства, каси, музей, літні оселі.

У загально громадських вічах, маніфестаціях, імпрезах, брало участь навіть до 10.000 співгромадян.

Окремо слід підкреслити зріст жертвенности на релігійні та громадські і національні цілі. Ось хоч би одне загально-громадське віче в травні 1947 р. у справі допомоги скитальцям, що відбувалося в „давн-тавн'', в будинку Опери при кількох тисячах учасників, принесло близько 15.000 долярів, що стало початковим основним фондом ЗУАДКомітету. Ця сума рівнялася б тепер при обезціненню доляра, найменше 5-тикратній висоті. Та й інші цілі, як Народний Фонд УККА і т. п. знаходили в Чікаґській громаді зрозуміння і підтримку.

Ми може не здаємо собі вповні справи, яку велику, чудову ролю відіграв наш Відділ, якщо йдеться про початки українського громадського життя нашої Чікаґської Метрополії. Бо початок мусів бути колись зроблений. Ця роля припала якраз 106-му Відділові Братства св. о. Николая, бо тут знайшлася невелика, але тверда у своїй постанові, група охочих до праці людей, які спільно зі щораз більшими масами українських людей-співгромадян, довели вже на протязі кільканадцяти років до такого розквіту нашої громади, що коли в 1918 р. на Львівській Ратуші замаяв синьо-жовтий стяг і треба було стати проти ворога, Чікаґська громада зареагувала не тільки масовими вічами, але грішми для Українського Уряду в Західній Україні, а відтак, як зайшла потреба для Наддніпрянської України. І то не лише в часі війни, але також щоби рятувати українську людину від нещасть, спричинених окупантами України — голодом, в'язницями, таборами смерти, пацифікаціями і іншими лихоліттями. Так було і з Карпатською Україною, як знайшлася у потребі в 1938/9 рр.

Переглядаючи касові книги 106-го Відділу (і ті, що збереглися досьогодні), бачимо, що Збори членів і Управа, мала повне зрозуміння до загально-національних потреб — вгорі згаданих в міру можливостей приділяли датки на них. Пам'ятали також про пекучі потреби своєї вужчої Батьківщини, звідки походила більшість членів Відділу — тобто Галичини, приділюючи раз менші, раз більші датки на „Просвіту'', „Рідну Школу'', Українських Інвалідів, Військову Організацію, не забуваючи також про місцеві і крайові потреби так релігійні, як і громадські.

• • •
•

За півріччя існування Відділу, з кінцем календарного року 1906 замкнено кількістю 29 членів. За два роки, тобто в 1908 р. Відділ нараховував вже понад 400 членів, а в пізніші, під оглядом членства, найкращі роки — понад 700 осіб молоді і старших.

Про які найкращі роки, чи радше найчисленніші під оглядом членства, можемо говорити? Це роки масового Ісходу з Німеччини та інших країн Европи у висліді переселенчої акції українських людей, що під час і після Другої світової війни найшлися в таборах ДП, приватних місцях праці.

В цю акцію включилося Чікаґо, яку практично очолила Ліґа Американців Українського Походження, основана в 1941 р. Допомогова Комісія, яка зложена з людей доброї волі, що вповні безкорисно, не жаліючи ні часу, ні труду, а навіть власного гроша, в літах 1948—1954 і пізніше, зуміли перевести переселенчу акцію, побіч Філядельфії, Ню Йорку та інших більших українських скупчень в ЗСА, одну із найчисленніших.

Дім Відділу УНСоюзу при Вестерн—евеню, в якому приміщується 106-ий Відділ — його співділовець, є свідком цієї переселенчої акції. Через цей будинок перейшло чимало українських іміґрантів того часу, найшовши тут тимчасово дах над головою, хоч очевидно без великих вимог на декілька днів, а часами і місяців, заки найшли працю та могли доз-

(Закінчення на ст. 4-ій)

Б. КОВГАР...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

діяча мистецтва Івана Гончара, хата якого гостинно була відчинена для всіх зацікавлених добрих та недобрих людей. Проривалися в тісний ,,камерний" клюб Спілки письменників, відвідували ювілейні вечори письменників з числа тієї трьох-сотки — реабілітованої посмертно української еліти, де, стримано й несміливо піднімалася запона з кривавих часів сталінського терору.

Плавом пливли на лекції з Історії України до Будинку вченого, де з лекціями виступали Ф. Шевченко, Компан, Брайчевський — Академія Наук України затвердила їм цілий цикль таких лекцій. Допитлива інтелігентна молодь набивалася в залю Будинку вченого, заповнювала коридори й вистоювала по кілька годин у тісноті й задусі; а потім писалися листи з пропозиціями знайти більше приміщення, ураховуючи масовий наплив слухачів. Очевидно, саме через це незабаром лекції було заборонено, а ті, що їх читали чи влаштовували, потрапили у немилість ряду установ. Закрито було у примусовий спосіб і музей Івана Гончара, а самого Гончара піддано остракізмові. Розігнали хор Яценка, а всіх хористів внесено було у чорний список, і довго їх переслідували — в інституціях, на роботі, по місцю проживання; найзатятіших викликали в КДБ — на допити.

12 січня почалися арешти. Акція ця була нагальна й несподівана, до неї готувалися довго, а провели — в один місяць і в одне число. Вивірений спосіб масового залякування, відновлення фізичного жаху, прищепленого добою культури особи. Це було засторогою тому, хто ще не був арештований, але міг бути ним.

15 січня 1972 року ,,Радянська Україна" надрукувала повідомлення про арешт бельгійського туриста Ярослава Добоша ,,за проведення підривної антирадянської діяльности". Та ж газета за 11 лютого повідомила, що ,,...у зв'язку з справою Добоша притягнуті до кримінальної відповідальности Світличний І. О., Чорновіл Б. М., Сверстюк Є. О. та інші. Слідство триває".

По тих двох повідомленнях можна було вже надрукувати й ,,Відкритого листа" З. Франко, — бомбу, яку заготували заздалегідь. Характер і зміст цього листа говорять самі за себе. Це офіційне ствердження існуючого в країні неприкритого ідеологічного гніту, підпертого військовою силою. Друкуючи листа З. Франко, газета повністю ігнорувала 19 пункт ,,Деклярації прав людини": Франко каялася, що поширювала ,,наклепницькі матеріяли", що її провина ,,ґрунтується на неправильному і викривленому сприйманні та інтерпретації окремих недоліків і трудноців у нашому житті", що ,,...у своєму політичному засліпленні" вона могла стати ,,на шлях, який міг привести до зради..."(!) І таке інше з того самого страшного трагічного арсеналу, коли людину в часи репресії примушували спершу обмовляти себе, каятися за нездійснені гріхи, а потім розстрілювали і на підставі написаних розстріляними листів — арештували інших.

В лютому 1972 року пішов по руках самвидавівський лист Бориса Ковгара — викривальний документ проти самого себе. Біля місяця лист читали люди, а потім він потрапив до КДБ, і Ковгара було заарештовано. Слідство тривало недовго, суд відбувся закритий і Ковгара відправили на примусове лікування у закриту спецлікарню Дніпропетровська, де його й понині ,,лікують".

Муки сумління цієї людини були страшніші за ризик позбутися волі й долі і залишити напризволяще трьох синів-школярів: а домо-господарка дружина не працювала, жила на утриманні чоловіка.

Невідомо, чи лише матеріяльна незабезпеченість, чи, може, й інші деякі причини штовхнули Ковгара на співпрацю з органами КДБ. Чи просто повірив він у їхні намовлення, що його інформація допоможе в ,,боротьбі з іноземними розвідками", на котрі завжди списують у всіх випадках будь-які прояви національного незадоволення на Україні. Але пішов він за мефістофельським контрактом, душу дияволові запродавши, в гущу української громади, співав у ,,Гомоні", зачастив до музею Гончара, а часом, на прохання переобтяженого турботами господаря, правив і за екскурсовода... Затоваришував з Миколою Холодним — бездомний поет часто й ночував у Ковгара, бо скрізь йому було як у тій приказці — ,,Де хатка, там і паніматка". Ковгар любив віршувати, і тепер його вірші віддавали стилем злого Миколи Холодного. Посунувся він був із збіркою поезій до критика Євгена Сверстюка, але дістав одкоша. За походженням українець, ззовні — ,,під Шевченка", університет за плечима, колишній редактор малотиражної газети київського заводу ім. Антонова, член КПРС, Борис Ковгар швидко прижився серед української публіки...

За сім років інтимного співжиття з громадою не зустрів він тут жадного з тих, кого можна було б підозрівати ,,у праці на підрив радянської влади та в шпигунстві на користь іноземних розвідок за оунівські гроші". Не зустрів, як не навертала його на це установа, котрій він служив.

Мабуть ці роки були в його житті світлою смугою прояснення в голові, він, типовий член споживального суспільства, затьмарений обов'язком давати ,,секретну інформацію", почав висмоктувати її з пальця, аби таке-сяке, що-небудь, ,,там" доповісти.

Життя показало йому, як низько він зможе впасти, якщо не схаменеться.

Від нього вимагали усе нових і нових ,,акцій", і він не витримав.

Саме Борис Ковгар — на противагу мізерній духом онуці Великого Каменяра — схаменувся, зрозумів, що за нього хапаються як за свідка-найманця, як за фальсифікатора істини, що він став на шлях запроданства проти безвинних людей, до тих самих, до яких він, не зчувшись, сам проник повагою та любов'ю.

І написав цього листа, безжалісного до себе й проникливого.

Розповідь про це хочеться закінчити словами розбійника, зверненими до розп'ятого на хресті Ісуса: ,,Господи, пом'яни мене, коли прийдеш во царствіє своє!"

(Лист Б. Ковгара в черговому числі ,,Свободи").

На голову Окружного Комітету

(Закінчення зі ст. 1-ої)

давців. З досвіду бачить, що на терені Детройту є важче працювати чим в інших місцевостях. тому, помимо важчої праці, успіхи менші. На протязі 1977 року приєднано в окрузі 176 членів, що дало 58 від. наміченої квоти. Конвенційний рік звичайно активізує ширші круги союзовців. Вірить, що ще до конвенції організаційні здобутки покращають.

З рамени Контрольної Комісії звітував голова В. Бойд-Борискевич. На основі перевірки діловодства, ствердив правильну фінансову господарку управи.

В дискусії над звітами забирали слово: І. Хрін, Я. Дужий, П. Залуга, В. Папіж, М. Бобер, В. Лещук, П. Биц, В. Бойд-Борискевич, інж. Є. Кульчицький і Я. Базюк. Особливо цікаві вказівки в практичній організаційній роботі заподав у своєму слові В. Дейчаківський. На основі окремої табелі навів низку переконливих даних про користі забезпечення в УНСоюзі молодих людей на 20,000 долярів. Мабуть з його вказівок скористають деякі секретарі та організатори.

Після уділення абсолюторії уступаючій управі, секретар Номінаційної Комісії Я. Базюк зачитав листу наміченої управи, а саме; Володимир Бойд-Борискевич — голова, Петро Мудрий — містоголова на Канаду, Роман Татарський і Роман Куропась — містоголови, Петро Залуга — секретар, Ярослав Базюк — фінансовий референт, Євген Репета — організаційний референт, Василь Папіж — пресовий референт. Д. Кошильовський, Г. Корбяк, Ольга Семенюк Михайло Бобер — члени Управи. Контрольна Комісія: Володимир Дідик, Ольга Марущак і д-р А. Слюсарчук. Запропонований склад керівних органів Окружного Комітету збори прийняли одноголосно.

Безпосередньо після вибору, Василь Папіж у короткому слові вказав на працю для УНСоюзу уступаючого голови Володимира Дідика. Він довголітній головний радний, а тепер почесний член Головного Уряду УНС, заслуговує на почесного голову Округи. Його внесок збори прийняли загальним аплязвом.

В заключному слові новообраний голова Володимир Бойд-Борискевич, дякуючи зборам за вибір заявив, що він очолив Управу лише на те, щоб чесно працювати для Українського Народного Союзу. Апелював до членів новообраної Управи про співпрацю, бо вона конечна для успіхів.

Цілість нарад мала діловий характер. Особливо звітування були короткі змістовні. Речева дискусія відносилася до діяльности Управи. Відрадним явищем на зборах була участь кільканадцяти нових союзовців, відомих в громаді з громадської активности. Слід сподіватися, що вони включаться активно до праці в Окружному Комітеті, зокрема в приєднуванні нових членів. То є надія на кращі успіхи в майбутньому.

Покарали за маскараду з ,,Гітлєром"

(М.Р.). — Сорокп'ятилітнього бавера-селянина з південного німецького міста Мюнсінґен покарав суд за маскараду в сумі 140 долярів, а саме за те, що він переодягнувся як Гітлєр під час карнавалового походу. Цей бавер, макс Пайст, з вигляду дуже похожий на Гітлєра, надягнув на себе поліційний одностріій і шолом, а на рукавах мав свастику. Суддя доводив, що хоч більшість публіки вважає цю подію ,,жартом'', то деякі жахнулися і почувалися ображеними, вважали цей вчинок поганим жартом. Суддя спротивився теж праворові, який був прикріплений на джіпі мав на собі напис: ,,Він (себто Гітлєр) ніколи не був такий цінний, як сьогодні''. Суддя заявив теж, що в часах відносно великого безробіття могли вважати це ,,закликом сильної людини, нового Гітлєра''.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ У ВЕЛИКОДНІЙ ПРОГРАМІ ПРИГОТОВЛЯЄ

ПРАКТИЧНІ ПОКАЗИ ПИСАННЯ ПИСАНОК

ДЛЯ МОЛОДІ ТА ДОРОСЛИХ

СУБОТА, 4-го БЕРЕЗНЯ 1978 р. ДЛЯ ДОРОСЛИХ	—	9:30 — 12:30 (перша сесія) 2:30 — 4:30 (друга сесія)
СЕРЕДА, 8-го БЕРЕЗНЯ 1978 р. ДЛЯ ЦІЛОДЕННИХ ШКІЛ	—	9:00 — 12:00
СУБОТА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1978 р. ДЛЯ МОЛОДІ	—	9:30 — 12:30 (перша сесія) 2:30 — 4:30 (друга сесія)
НЕДІЛЯ, 12-го БЕРЕЗНЯ 1978 ДЛЯ МОЛОДІ	—	10:00 — 1:00 (перша сесія) 2:00 — 5:00 (друга сесія)
СЕРЕДА, 15-го БЕРЕЗНЯ 1978 р. ДЛЯ ЦІЛОДЕННИХ ШКІЛ	—	9:00 — 12:00
НЕДІЛЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1978 Р.	—	
ДЛЯ МОЛОДІ	—	10:00 — 1:00
ДЛЯ ДОРОСЛИХ	—	2:00 — 5:00
СУБОТА, 1-го КВІТНЯ, 1978 Р. ДЛЯ МОЛОДІ	—	9:30 — 12:30 (перша сесія) 2:30 — 4:30 (друга сесія)
НЕДІЛЯ, 2-го КВІТНЯ 1978 р. ДЛЯ ДОРОСЛИХ	—	10:00 — 1:00 (перша сесія) 2:00 — 5:00 (друга сесія)
СУБОТА, 15-го КВІТНЯ 1978 р. ДЛЯ ДІТЕЙ	—	9:30 — 12:30 (перша сесія) 2:30 — 4:30 (друга сесія)
НЕДІЛЯ, 16-го КВІТНЯ 1978 р. ДЛЯ ДОРОСЛИХ	—	10:00 — 1:00 (перша сесія) 2:00 — 5:00 (друга сесія)

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 Друга Евеню
Ню Йорк, Н. Й.
Тел.: (212) 228-0110

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ПРИСВЯЧЕНА 60-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

ПРОГРАМА:

Д-р ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО — відкриття
Мгр РОМАН ІЛЬНИЦЬКИЙ — Причини російсько-української війни на переломі 1917-1918 років
Д-р АННА ПРОЦИК — Партія народної свободи і Українська Революція.
Д-р МИХАЙЛО ВОСКОБІЙНИК — Що призвело до поразки Українських Визвольних Змагань 1917-20 років.

Конференція відбудеться в НЕДІЛЮ, 5-го БЕРЕЗНЯ 1978 Р. о год. 2:30 по полудні в Будинку АКАДЕМІЇ 206 Вест 100 вул. Ню Йорк

Т-ВО СВ. СОФІЯ — КОМІТЕТ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ
— повідомляє,

о. митрат д-р ІВАН МУЗИЧКА

парох церкви Жировицької Богородиці і свв. Сергія і Вакха в Римі, та один з найближчих співпрацівників Їх Святости Патріярха Йосифа І виголосить доповідь на тему:

,,ПАТРІЯРШІ НАДБАННЯ І ПАТРІЯРШИЙ ФОНД"

Зустрічі громадянства з достойним гостем запляновані:

НЮАРК, Н. ДЖ. — СУБОТА, 4-го БЕРЕЗНЯ
год. 6:30 веч. заля УНДому
ПАССЕЙК — НЕДІЛЯ, 5-го БЕРЕЗНЯ
передполуднем, парафія св. Миколая
НЮ ЙОРК — НЕДІЛЯ, 5-го БЕРЕЗНЯ
год. 5-та по полудні, заля УНДому
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — НЕДІЛЯ 12-го БЕРЕЗНЯ,
год. 4-та по пол. заля ,,ТРИЗУБ"
ВАШІНҐТОН, ДК — ПОНЕДІЛОК, 13 БЕРЕЗНЯ
год. 7:30 веч., Дім св. Софії УКУ
БАЛТІМОР, МД СЕРЕДА, 15 БЕРЕЗНЯ
год. 7-ма веч, заля ,,Самопоміч
РОЧЕСТЕР, Н. Й. — П'ЯТНИЦЯ 17 БЕРЕЗНЯ
год. 7-ма веч., заля церкви Богоявлення
БОФФАЛО, Н. Й. — СУБОТА, 18-го БЕРЕЗНЯ
ДЕТРОЙТ, Міч. — НЕДІЛЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1978

Дорогі миряни! Не пропустіть рідкісної нагоди почути найбільш достовірні інформації про розбудову патріярхії і працю патріярших інституцій від одного з творців цього великого діла.

До якнайчисленнішої участи в намічених доповідях запрошує

УПРАВА Т-ВА СВ. СОФІЯ

НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ!

В п'ятницю, 3-го березня 1978 року о год. 7-ій вечора в Українськім Народнім Домі
142 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й., кім. ч. 22
відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Окружного Комітету Відділів УНС
МІСТА НЮ ЙОРКУ і ОКОЛИЦІ

До участи в яких запрошені Урядовці та Представники наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 46, 69, 86, 88, 117, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 205, 210, 211, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489.

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

1. Відкриття.
2. Вибір Президії.
3. Прийняття протоколу попередніх Зборів.
4. Звіти з діяльности Окружного Комітету.
5. Дискусія над звітами.
6. Уділення абсолюторії Окружній Управі.
7. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії.
8. Устійнення та схвалення пляну праці на 1978 рік.
9. Доповіді ГОЛОВНИХ УРЯДОВЦІВ.
10. Різні справи.
11. Закриття зборів.

У зборах візьмуть теж участь

Члени Головного Уряду УНСоюзу і Василь Оріховський, обласний організатор

Закликаємо всіх Відділових урядовців, а також обраних делегатів на 29-ту Конвенцію обов'язково взяти участь у цих зборах.

Також закликаємо всі Відділи вплатити свої вкладки до каси Окружного Комітету перед нарадами.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

д-р Іван Флис, почесний голова — Микола Хомайчук, голова
Василь Цюпа, касир — Михайло Юзенів, секретар

З болючим жалем повідомляємо Приятелів і Знайомих, що з Волі Всевишнього, в п'ятниця, 24-го лютого 1978 р. відійшла у Вічність наша Найдорожча Мама і Бабуня

бл.п.

ОЛЬГА ТУНІК

ПАНАХИДА в понеділок, 27-го лютого 1978 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми 129 Схід 7-ма вул. Ню Йорк

ПОХОРОН у вівторок, 28-го лютого о год. 9-ій ранку з церкви св. Володимира при Вест 82 вул. на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку

ГАЛИНА — донька з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
ІРЕНА — внучка з чоловіком ЛЮБОМИРОМ
ОКСАНА — внучка
та ближча Родина в Україні

Ділимося сумною вісткою з Рідними та Знайомими, що дня 17-го лютого 1978 року відійшла у Вічність,

бл. п. РОЖА ЦІСИК-СВІТ з дому БІЛІЧАК

нар. 1906 року в Станиславові, Україна.

ПАРАСТАС відбувся в середу, 22 лютого 1978 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 23 лютого 1978 р., о год. 9:30 ранку з української католицької церкви св. Юра на цвинтар Gate of Heaven, N.Y.

В глибокому смутку:
муж — АНДРІЙ
син — БОГДАН ЦІСИК з дружиною МАРІЄЮ і дітьми
доньки:
ЛЮБА ПАВЛИК з мужем МИХАЙЛОМ, зі синами, синовою і внучкою
ІВАННА САЧКО з мужем РОМАНОМ і дітьми
швагер — ЗЕНОН ЦІСИК з дружиною ТЕТЯНОЮ і донькою
швагерка — ІВАННА ЦІСИК з доньками і зятями
Ближча і дальша Родина в Америці, Україні і Польщі

П О Д Я К А

Покорившись Божій Волі, що веліла нам розлучитись ненадійно й болюче, на все, з Найдорожчим нашим рідним

отцем ІВАНОМ ПРОКОПОВИЧЕМ

складаємо цісю дорогою сердечну подяку Всім, що прибули відслужити панахиди, парастаси й священичі похорони та віддати землі земне тіло нашого Найдорожчого Покійного члена нашої рідні, блаженної пам'яті улюбленого пароха та основника церкви св. Архистратига Михаїла у Дірборні, ціненого й незаступимого члена детройтської громади.

Отець крилошанин Іван Прокопович закінчив своє трудолюбиве та богоугодне життя дня 13 листопада 1977 р. у сам день срібного ювілею ним основаної і збудованої церкви, після Торжественної Архиєрейської Літургії, в присутності Преосвященнійшого Владики Кир Ярослава єпископа Чікагської Єпархії, отців прелатів, крилошан і Всіх Високопреподобних Отців Собратів Митрополітального Детройту. Велика радість Торжества обернулась несподівано в невтишимий біль та ридання, як отець Іван помер на наших руках.

Перш за все складаємо сердечну подяку Блаженнішому нашому Патріярхові Отцеві Йосифові за вирази співчуття та Його молитви за спокій душі Покійника та Преосвященнішому Владиці Кир Ярославові, єпископові Єпархії св. Миколая за очолення ієрейських похоронів.

Дякуємо о. прелатові Михайлові Бохневичеві, деканові детройтського деканату, отцеві ігуменові Інокентієві Лотоцькому, ЧСВВ та отцеві Вейнові Ручгі, сотрудникові парохії св. Арх. Михаїла за організацію цілих похоронів. Дякуємо о. мітратові Бутринському, о. крилошанинові Білинському, о. проф. д-р Іванові Гриньохові, о. крилошанинові Степанові Кіржецькому, отцям протопресвітерам Олександрові Биковцеві та Несторові Столярчукові, отцям парохам Константинові Височанському із Воррен та Іванові Лазарові з Дірборн Гайтс, отцеві Ковчеві із Флинту, отцям Миколі Дубицькому та Володимирові Климчукові із церкви св. Івана Хрестителя за співучасть у панахидах, парастасах та ієрейських похоронах. особливу подяку складаємо отцям ігуменові Інокентієві Лотоцькому, професорові докторові Іванові Гриньохові та Вейному Ручгі за надгробні слова.

Дякуємо всім церковним півцям і четцям та церковному хорові із церкви св. Михаїла під орудою пані Олі Соловей, панові проф. Кирилові Цепенді, панові Китастому, що прибув із хором із собору св. Покрови для відслуження панахиди над покійним о. Іваном.

Дякуємо церковному Комітетові і всім Паням, що потрудилися над жалобним прикрашенням церкви та над урядженням тризни після похоронів. Дякуємо Пластовому Уладові Станиці Детройт, що відпровадили свойого пластового Душпастиря та пластового Друга на Вічну Світлу Ватру під проводом пластуна сеніора д-ра Осипа Бойчука, дякуємо всім Організаціям і членам Детройтської Громади, всім нашим дорогим Приятелям і Знайомим, що прибули із Детройту та з далеких міст Америки та Европи, щоб кинути грудку землі на свіжу могилу нашого Найдорожчого Покійника.

Дякуємо всім ближчим і дальшим членам нашої Рідні, що разом з нами перенесли біль днів нашої скорби. Дякуємо за всі телеграми й листи із висловами співчуття та молитвами за спокій душі Покійного.Дякуємо Головному Пластунові д-р Юрієві Старосольському, д-р Романові Осінчукові, о. Василеві Приймі, із Франції та о. ігуменові Михайлові Ваврикові за їх чудові листи потіхи та співчувань.

Дякуємо усім благородним жертводавцям, що з волею Покійника, зложили жертви на добродійні цілі та Служби Божі замість квітів на могилу Покійника. Дякуємо похоронному заведенню, пані Градовської за переведення похоронів.

Покірно просимо у Господа Бога нагородити усіх Вас небесними ласками за Ваші любі вчинки та слова.

СТЕПАНІДА Прокопович — мати
ІРИНЕЙ Прокопович — син
Д-р ВОЛОДИМИР Прокопович — брат із дочкою МАРІЄЮ-ХРИСТИНОЮ
МАРІЯ Голод — сестра із дочками д-р РЕНАТОЮ Третяк та її мужем д-р ОЛЕГОМ Третяком і ХАРИТОЮ Голод
Рідня дружини Покійного:
ОКСАНА з Кудриків Поритко, швагерка із мужем Іваном
Д-р ОЛЕГ Кудрик, швагер із Дружиною СОНЕЮ
БОГДАН Кудрик, швагер.

ПОЖЕРТВИ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ

Замість квітів на могилу Покійного

Патріярший Фонд	$ 2.085
Служби Божі	350
ПЛАСТ	55.00
Українська Енциклопедія	235.00
Мала Семинарія у Римі	25.00

Тому, що багато пожертв були безіменні, листи жертводавців не подаємо на цьому місці. Всі листи переслано на руки Блаженнійшого Патріяха Отця Йосифа. Із канцелярії Блаженнійшого Патріярха одержали ми листа:

Ч. 4463/78 *Ватикан, дня 12 січня 1978 р.*

В.П. Пане Доктор!

Прохаю прийняти щиру подяку і передати її всім благородним жертводавцям за збірку 2.085 дол. на Патріярший Фонд замість квітів на свіжу могилу Вашого Брата бл. п. о. крилошанина Івана.

Молю Господа, щоб відплатив всім благородним жертводавцям всещедрими своїми дарами.

З Патріяршим Благословенням
†ЙОСИФ
Патріярх і Кардинал

В.П.
Д-р Володимир Прокопович
Детройт, ЗСА.

P.S. Тому, що надходять ще дальші пожертви, ми помістимо в недовзі додаткові повідомлення.

ХИМЕРНИЙ ЗАКРУТ ІСТОРІЇ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

та їхні намагання потерпіли повну невдачу.

Про цей неуспіх щоденник „Ди Вашінгтон Пост" у редакційній п.н. „Хто стратив Сомалію" писав: — „Що ж, кажеться трудно, Іване; часом історія іде туди-куди ти того хочеш, а часом ні." А трохи дальше: — „Совєтський плян створення з цілої групи держав по обох боках Червоного Моря „соціялістичної федерації" ганебно розбився на подвійних рифах африканських етнічних націоналізмів та арабської і західньої дипломатії."

Недобачувана можливість

Із подій рогу Африки в останньому часі на Заході найбільше уваги присвячується самому накопичуванню різного роду совєтської зброї в Етіопії, бо воно робить інтенції Москви дуже загадковими. Дальше іде східній, сомалійський фронт. І тут опанування району Огаден вважається майже певним, а ворожіння відбувається над питанням, чи війська Етіопії і спілки зупиняться на границях Сомалії, чи підуть дальше на її завоювання. Північний, еритрейський фронт майже повністю іґнорується.

Тим часом, як би не було, оба фронти витворилися у наслідок дії „визвольних війн", які ними хіба ж не перестали бути з моментом переходу Москви із сателітами на противну сторону. А як то Вілфред Бурчетт доказав у своїй статті, „„визвольні війни" мусять бути довгі і затяжні". Чи, отже, не існує така можливість, що вони такими будуть і на розі Африки, хоч проти них виступила Москва з усім своїм воєнним і пропаґандивним апаратом?

Безперечно, така можливість існує, якщо в заміну московської допомоги прийде вчас чиясь інша. Покищо допомогу дає Єгипет і зголосився з допомогою Іран. Їхня ж допомога не може розтягнутися на довший протяг часу, бо вони самі купують зброю на Заході. Від інших держав допомога сумнівна, а сам визвольний запал сомалійців і еритрейців проти модерної зброї довго не видержить.

Та ситуація може змінитися, визвольні фронти Сомалії і Еритреї можуть почати діставати достатню кількість зброї і війна може затягнутися. А це витворило б для Москви і її сателітів зовсім нову ситуацію, в якій вони до цього часу ще не були. І можна з великою дозою певности твердити, що на тій нараді „змовників", яку обговорювала редакційна „Свободи" за 7 лютого ц.р., одною з точок була якраз ота можливість і їй напевно присвячено багато уваги. Вона бо у наш час термонуклеарного пату найбільш можлива, а тим самим для Москви найбільш небезпечна.

ДИВО УНС У ЧІКАҐО

(Закінчення зі ст. 2-ої)

волити собі винаймити мешкання.

В тих часах збільшилося число у більшості Відділів УНСоюзу та інших Братств в Чікаго, в тому також і у Відділі св. о. Николая. Від того часу поволі зменшувалося число членів Відділу нашого та інших через смерть, неплачення вкладок, сплачення їхніх поліс, виїзди і т.п.

Від часу масових сплат термінових, головно 20-річних поліс, число членів Відділу держиться між 400 і 500, очевидно з допомогою нових членів.

* * *
*

Як ми згадували, в документах з часу оснування Відділу подибуємо прізвища о. Миколи Струтинського, лікаря д-ра Володимира Сіменовича, адвоката Степана Яновича, Матвія Шавали, Петра Гавришкова і інших. З-поміж тих основників можемо згадати докладніше про д-ра В. Сіменовича та М. Струтинського, бо про них згадує Українська Енциклопедія або інші публікації.

Д-р Володимир Сіменович, народжений 14.1 1858 р. в Фільварках біля Монастириск, Бучаччина, лікар, громадський діяч, журналіст, брат сенаторки Олени Кисілевської. Після закінчення гімназії в Галичині і частини правничих студій — у 1887 році на заклик з Америки отця Волянського, що потребує молодих людей до громадської праці, прибув до ЗСА і негайно включився до праці. У Шенандоа був спочатку редактором тижневика, організатором кооперативних крамниць у Пеннсильвенії, у басейні твердого вугля, ставши при тому членом і активним діячем УНСоюзу. Охота продовжувати студії, тим разом медицини і стати одним із перших українських лікарів в ЗСА, що їх так дуже потребували наші іміґранти. З 1892 року в Чікаго, де після закінчення студій, осів на постійно як лікар, в 1912 — 1914 рр. був м. ін. головою Просвітної Комісії УНС, редактором тижневика „Україна", на сторінках якого було опубліковано вислід переведеної ним в 1930 р. статистики українців в Чікаго. Д-р Сіменович дописував також часто до „Жіночої Долі", що її видавала в Коломиї його сестра Олена Кисілевська між двома світовими війнами. *).

Отець Микола Струтинський, парох української католицької церкви св. Николая (тепер катедри), другий з черги від постання цієї парохії, родом з Калущини, один із тих священиків, що пішли за покликом о. Волянського, розбудовувати українське церковне життя в ЗСА. Він зокрема організатор церковного і громадського життя у Чікаго. За його почином збудовано перед Першою світовою війною в 1913 р. церкву св. Николая, на зразок св. Софії в Києві.

Одним із членів новоснованого Відділу (секретарем) був перший український адвокат в Чікаго — Стефан Янович, шваґер д-ра Сіменовича. Довголітнім головою (від 1930р.) був Теодор Дацків, а Григорій Дацків — секретарем, що уступив із-за злого стану здоров'я, касиром Відділу був найдовше Михайло Попіль (поверх 30 років), що помер в 1975. Довголітнім головою Відділу був також Володимир Івасютин (тепер в Ню Йорку, власник підприємства виробу вітражів), а від 1959 року очолює Відділ Андрій Іванюк, урядовець Повіту Кук, член Клюбу Заслужених Союзовців, що його надає Головний Уряд УНС своїм членам за окремі заслуги, в тому за приєднування кожного року більшої кількости членів. Його функція як окружного і відділового організатора була виїмково успішною.

В Управі 106-го Відділу на 70-му Ювілейному році працювали: Андрій Іванюк — предсідник, Василь Клепач — заступник, Михайло Марчук — касир, секретарі — мгр Володимир Ничай, адв. Богдан Олексюк, рекорд. секр., відвідувач хворих Мирон Маланюк. Контрольну Комісію творили: Павло Костів, п-ні Татіяна Кухар та Микола Кекиш.

Контакт із членами Відділу, розсіяними по широкому Чікаго, був переважно особистий. Буває кожнонедільна зустріч при нагоді плачення членських вкладок, загальних зборів, участь на доповідях і т.п. Відділ користується спільною домівкою Дирекції УНСоюзових Відділів при 843 Н. Вестерн-евеню, до якої входять делеґати кількох союзових Відділів, що є співуділовцями цього Дому, в тому, як згадано вище, також представники 106-го Відділу, а під теперішню пору головою Дирекції є касир нашого Братства М. Марчук. Згідно із традицією, що її започаткували основники Відділу, члени уряду Братства, як і взагалі багато членів звичайних, беруть участь у многогранному громадському і церковному житті українського Чікаґо.

106-ий Відділ в Чікаго напротязі трьох четвертей століття існування старався виповнювати плян, накреслений своїми основниками. Розгортаючи скромні записки, особливо мову цифер та фінансових звідомлень, допомоги членам церкві, інституціям та організаціям в Америці і „старому краю", та взагалі українській потребуючій людині — бачимо за тим ще скромніших працівників і членів, яким просвічувала вперта думка: Бути собою! Зі скромного одного зав'язка Відділ конечність розбудови життя казала щораз то нові творити одиниці-Відділи, а в потребі також допомагати в творенні іншого роду організаційних клітин, що в цілості складаються на широке громадське життя Чікаґської Української Громади.

*).

[Замітка: Д-ра Володимира Сіменовича не треба мішати з іншим лікарем Чікаґо, д-ром Мирославом Сіменовичем [1885—1967], родом з Черновець [свояком д-ра Володимира]. Д-р Мирослав С. — меценат, основник Українського Національного музею в Чікаґо, член багатьох організацій, один із основників УККА.

В. Н.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

урядові чинники противляться самоуправі Української Католицької Церкви і автор мусів присвятити цим змаганням за наші права багато місця у своїй праці.

У другім томі своєї історії християнства в Україні проф. Чубатий починає третю добу історії нашого християнства, яка обіймає роки 1353-1686. В першій частині цього тому автор вспів опрацювати перший період (1353-1458), який називається „Від розкладу до поділу Київської Митрополії". В цьому періоді автор дав 10 розділів, в яких подана доля християнства на українських землях під литовською і польською окупаціями.

Не можемо подавати змісту цього, тому тільки згадаємо, що в ньому автор пише про такі важливі проблеми, як Велика Папська Схизма, Собор в Констанції, Фльорентійська Унія.

Книжка вийшла як XLIII том праць „Богословського Факультету — Видань Українського Католицького Університету ім св. Климента Папи.

Тетяна Михайлівська-Цимбал. З ВІЙСЬКОВОГО ГНІЗДА. (Спогади). Видавництво Юліяна Середяка. Буенос-Айрес. 1977. ст. 128.. Обкладинка: Рисунки на обкладинці у виконанні Віктора Цимбала, а наголовки у виконанні графіка Володимира Каплуна.

Читач напевно здивується, коли на сьомій сторінці цієї книжки прочитає мою рецензію на неї, написану 10 липня 1976 р., а книжка надрукована в 1977 році... Як воно сталося?

Директор „Червоної Калини" Петро Постолюк лістав був машинопис спогадів пані Тетяни Цимбал, щоб їх надрукувати в „Ч. К." і передав мені до оцінки. Я писав тоді про спогади авторки так:

„Авторка вірно зазначує в передмові, що її праця оригінальна в нашій літературі, бо досі в нас немає спогадів про фахових військовиків, це значить людей, професією яких була військова служба. Не маючи своєї держави; наше громадянство навіть з деякою погордою ставилося до професійних військовиків, які служили державам, що нас поневолювали.

Тетяна Михайлівська-Цимбал пише тільки про старшин-військовиків, бо тільки вони належали до „військового гнізда". В тому „військовому гнізді" була перед Першою світовою війною така українська свідомість, яка була і в іншій тодішній нашій інтеліґенції під російською займанщиною. Брак національної свідомості некорисно відбився на наших визвольних змаганнях, коли Україну, як писав Тарас Шевченко, збудили в огні і її обікрали.

Авторка цікаво пише про революцію, про фронт, про Центральну Раду та про гетьманський переворот, про долю своїх батьків (батько був полковником, командантом полку, мати — сестрою-жалібницею), а донька, себто авторка цих спогадів, пішла в повстанці, які воювали проти большевиків.

Спогади Тетяни Михайлівської-Цимбал цікаво написані, і вони сподобаються читачам, які знайдуть щось нове, чого не знаходили в інших споминах з тих часів, авторами яких були мужчини".

В книжці 18 світлин, осіб і речей.

ВАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

ТАРЗАН, Ч. 7909. Несподіванка

Все що можу зробити, то витятгнути тіло цього бідного пілота і старатися дізнатись хто він!

Під час війни такі випадки є щоденним явищем — але чому тепер!?

Раптом...
Стій спокійно, ти злодію і вбивнику!!
??